

ERHVERVSJURA

KORREKT AT ROJ TV FORTSATTE

DOM: Københavns Byret undlod i forrige uge at forbyde Roj TV at sende fjernsyn. Dommen faldt mange mennesker for brystet. Den har imidlertid intet med sagens karakter om fremme af terrorisme at gøre, men skyldes nogle grundlæggende regler om rettighedsfrakendelse.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jlp.dk

Kan man virkelig blive dømt for at fremme terrorvirksomhed, men samtidig få lov til at fortsætte sin adfærd?

Det spørgsmål var der mange, der stillede efter dommen over Roj TV, som Københavns Byret afsagde tirsdag i forrige uge.

Det korte svar på spørgsmålet er nej. Men inden jeg kaster mig ud i en nærmere uddybning af dette svar, skal jeg betone, at jeg ikke på nogen måde tager stilling til, om dommen er rigtig eller forkert, om beviserne har været tilstrækkelige, om overensstemmelsen med kravene til ytringsfrihed osv.

Alt det vil Østre Landsret til sin tid tage stilling til, når ankomsten skal afsiges. Dommen – og især den ophedede debat bagefter, hvor bl.a. flere ministre krævede straffeloven ændret – giver imidlertid anledning til nogle forklaringer vedrørende anvendelse af straf henholdsvis rettighedsfrakendelse.

Hvis jeg slår en af mine studerende, vil jeg skulle straffes for vold. Jeg vil formentlig få 30 dages ubetinget fængsel. Det vil være straffen, der er udmålt ud fra det, jeg har gjort, årsagerne til at jeg gjorde det og mine personlige forhold i øvrigt.

Man kan sige, at det er dommerens bagudrettede vurdering af det, jeg foretog mig på et tidspunkt forud for domfældelsen. Det kan så være, at anklagemyndigheden i forbindelse med sagen også nedlægger påstand om, at jeg skal frakendes retten til at undervise studerende.

I så fald skal dommeren også tage stilling til noget fremadrettet – nemlig spørgsmålet om, hvorvidt den forbrydelse, jeg er blevet dømt for, indebærer "en nærliggende fare for misbrug" af min stilling som universitetslærer.

Dommeren skal med andre ord vurdere, om der i fremtiden er behov for at "beskytte" kommende studerende imod mig.

Hvis dommeren når frem til, at jeg ikke skal frakendes retten til at undervise studerende, betyder det jo imidlertid ikke, at jeg så bare kan fortsætte med at slå. Hvis jeg igen skulle slå en studerende, ville jeg atter kunne dømmes for vold, for vold er

jo stadig strafbart, uanset om jeg er frataget nogen erhvervsrettighed eller ej.

Tilsvarende kan man ikke udlægge byrettens dom sådan, at Roj TV blot kan fortsætte med at gøre det, som de er dømt for. Hvis landsretten således måtte nå frem til samme resultat som byretten, i relation til at Roj TV's adfærd har fremmet terrorisme, vil det jo være strafbart, såfremt der igen sendes udsendelser med et indhold, der overtræder straffelovens § 114e.

Et afslag på anklagemyndighedens begæring om rettighedsfrakendelse er altså ikke det samme som at give carte blanche til fremtidige overtrædelser. Det er blot udtryk for, at retten ikke har fundet betingelserne i straffelovens § 79 (som regulerer dette spørgsmål) for opfyldt.

Nu kan man så indvende, at Roj TV jo ikke ved byrettens afgørelse er fundet skyldig i at have sendt en enkelt udsendelse, der fremmede terrorisme, men »at der på tv-stationen Roj TV i perioden fra den 7. februar 2008 til den 10. september 2010 er vist propaganda for PKK, hvorved Roj TV har fungeret som talerør for PKK og derved fremmet terrororganisationens virksomhed, mens retten ikke anser de enkeltstående indslag fra 2006 og 2007 tilstrækkelige til at have fremmet PKK's virksomhed,« som det hedder

på dommens side 183.

Når der således har været tale om mange udsendelser i en længere periode, kunne man (efter byrettens bevisvurdering i øvrigt) meget vel mene, at der så tillige var tale om en "nærliggende fare for", at Roj TV også fremover ville "misbruge" sin adgang til at sende tv.

Og det er her, straffelovens § 79 virkelig kommer i spil. Retten når nemlig aldrig til at vurdere, hvorvidt de forhold, der altså blev bedømt som fremme af terrorisme, indebærer en sådan nærliggende fare.

Når retten ikke når dertil, skyldes det, at straffesagen ikke var rejst og ført mod nogen levende, fysisk person, men alene imod de to selskaber, som stod bag Roj TV, nemlig Roj TV A/S og Mesopotamia Broadcast A/S METV.

Der er således tale om, at der er to aktieselskaber, der alene "eksisterer", fordi nogle mennesker, der har stiftet selskaberne, lavet en formålsbestemmelse og drevet virksomhed i selskabsform, har besluttet det.

De samme mennesker kan fuldt legalt beslutte at lukke selskaberne efter reglerne i selskabsloven, og så eksisterer selskaberne ikke længere. De selvsamme mennesker kan derefter stifte nogle nye selskaber og drive den samme type virksomhed i de nye selskaber.

Man kalder sådanne selskaber for "juridiske personer".

Hvis man derfor frakendte de to domte selskaber retten til at lave tv, ville denne frakendelse kun have mening, så længe selskaberne eksisterede. Hvis personerne bag selskaberne valgte at lukke dem, ville frakendelsen nemlig "forsvinde" sammen med selskaberne. En frakendelse kan altså kun være effektiv, hvis man forbyder fysiske personer at drive en bestemt type virksomhed.

Af netop denne grund er straffelovens § 79 også alene tænkt at skulle anvendes på fysiske personer. At det er sådan, kan man bl.a. læse i den betænkning, der ligger til grund for § 79. Følgende citat fra betænkningen er da også det, der bærer byrettens afgørelse for ikke at foretage rettighedsfrakendelse:

»De reale grunde bag den gældende retstilstand er, at det ikke ville være særlig effektivt i forbindelse med konstatering af et selskabsansvar at frakende det pågældende selskab retten til at drive en bestemt form for virksomhed. Selskabet måtte i så fald opføre sig med at drive den pågældende virksomhed, men aktiviteten ville da kunne videreføres i et nyt eller i et andet selskab. Det praktisk relevante er derfor, at rettighedsfrakendelse kan anvendes

des over for enkeltpersoner. Enkeltpersoner vil ikke kunne komme uden om frakendelsen ved at fortsætte udøvelsen af den frakendte ret i en anden juridisk konstruktion.

Dette udelukker ikke, at der med hjemmel i særlovsbestemmelser kan ske tilbagekaldelse eller nægtelse af fornyelse af bevillinger, godkendelser o.lign. givet til juridiske personer. Dette er ikke rettighedsfrakendelse i strafferetlig forstand. Straffelovrådet finder på den anførte baggrund ikke grundlag for at stille forslag om en ændring af den almindelige bestemmelse i straffelovens § 79 med henblik på i denne bestemmelse at tilvejebringe hjemmel for rettighedsfrakendelse over for juridiske personer som sådanne i anledning af strafbart forhold.«

Der er altså ingen tvivl om, at det efter Straffelovrådets opfattelse vil kræve en ændring af straffeloven, hvis man skulle kunne frakende juridiske personer retten til at drive en bestemt virksomhed – og heller ikke, at det efter rådets opfattelse ville være en dårlig ide.

Dette er baggrunden for, at byretten når til det resultat, at man slet ikke kan bruge reglen om rettighedsfrakendelse, når det er to selskaber, der bliver dømt.

Og når man ikke kan bruge reglen overhovedet, skal

Udbyder lukker for Roj

Den europæiske tv-udbyder Eutelsat vil ikke vente på, at den danske landsret tager stilling i sagen om den kurdiske tv-station Roj TV. Eutelsat har oplyst, at man efter byrettens dom vil lukke for Roj's tv-programmer. /ritzau/

Kurdiske demonstranter foran Københavns Byret under sagen mod Roj TV, som rigsadvokaten ville have lukket. Arkivfoto: Lars Krabbe

man selvsagt heller ikke undersøge, om betingelserne i reglen måtte være opfyldt eller ej.

Byrettens "underlige" resultat, der er faldet så mange mennesker for brystet, har altså intet med sagens karakter om fremme af terrorisme at gøre, men skyldes nogle grundlæggende regler om rettighedsfrakendelse.

Man bør derfor heller ikke uden videre skride til en ændring af reglen i § 79, blot fordi kombinationen af tiltalerejsning og en basal og velovervejet, efter min opfattelse generelt fornuftig regel, konkret fører til et resultat i en terrorrelateret sag, der forekommer selvmodsigende.

Som det også fremgik af det citerede afsnit fra betænkningen, er der derimod intet i vejen for at se på de regler i speciallovgivningen, der afgør, hvornår der kan gives tilladelse til en bestemt type virksomhed, og hvornår en sådan tilladelse kan inddrages.

Det ville her indebære, at man vurderede hvorvidt Radio- og fjernsynsloven giver tilstrækkelig hjemmel til, at Radio- og tv-nævnet kan inddrage sendetilladelser i det omfang lovgiver måtte finde nødvendigt.